

Een cruciale ‘schakel’ in de edelsmeedkunst

De ceremonieketen is een van de oudste voorbeelden van burgerlijke edelsmeedkunst in ons land. Paul Bruyère en Jean-Jacques van Ormelingen beschouwen de ketting die de Koning Boudewijnstichting aankocht in alle opzichten als zeer uitzonderlijk. “Het gaat om de oudste getuige van burgerlijk edelsmeedwerk uit Luik.” Uit die periode zijn enkel een aantal kelken bewaard.

Van Luikse oorsprong

Volgens **Jean-Jacques van Ormelingen** werd de ketting van verguld zilver rond 1525-1530 gemaakt door twee Luikse edelsmeden. Hun namen zijn onderaan de ketting te lezen: “Erard d’Heur, gouverneur van het Luikse goud- en zilversmedenambacht in de jaren 1525-1536, en Godefroy Godefridi, stamvader van een vooraanstaande familie van edelsmeden uit Luik”. De wapenschilden die op de schakels gegraveerd zijn, bevestigen de Luikse oorsprong. De Koning Boudewijnstichting bracht de ceremonieketen terug naar haar plaats van oorsprong, naar de Grand Curtius in Luik.

Jonge handboogschutters

De herkomst van de ketting blijft een open vraag. Op het eerste zicht werd de ketting toegeschreven aan een schuttersgilde omwille van de kruisboog die eraan bevestigd is. “Elke schuttersvereniging – of het nu om een kruisboog-, handboog- of haakbusschuttersvereniging ging – had een gildenbreuk of schutterskraag die door de winnaar van de jaarlijkse schietwedstrijd werd gedragen.” Maar deze ketting beantwoordt niet aan de gangbare typologie van de gildenbreuken of van de rederijderskragen. Gezien de waarde ervan, moet het gemaakt zijn voor een organisatie die haar prestige wou onderstrepen.

Paul Bruyère, die de historiek van het stuk grondig onderzocht, gaat uit van deze hypothese: “Er is een verband tussen de ketting en de ‘Compagnie des Jeunes arbalétriers’ (Gilde van de Jonge Handboogschutters). In 1531 toont Guillaume de Meef een opstand in die de stad Luik dreigde te verwoesten. Als dank schenkt prinsbisschop Everhard van der Marck de ketting aan de schuttersgilde van Guillaume de Meef. Op dat ogenblik, of misschien iets later, zouden ook plaatjes toegevoegd zijn aan de ketting met daarop de wapenschilden van weldoeners en van bestuursleden van de gilde. De archieven van de Gilde van de Jonge Handboogschutters vermelden namelijk een ketting die door de prinsbisschop geschonken werd en die, naast de keten, ook een twaalfstal plaatjes telde waarvan vier het wapen van Everhard van der Marck vertoonden. Om haar schulden af te lossen zou de gilde in de 17de eeuw deze plaatjes verkocht hebben, zodat enkel de ketting bewaard bleef.”

“Deze ketting is letterlijk een van de belangrijkste schakels uit de edelsmeedkunst in onze contreien.”

Ceremonieketen van Luik, 1525-1530

Aankoop, 2008, Grand Curtius, Luik - © Philippe de Formanoir